

Jardins de Can Valls, Parc dels Germans Gabrielistes

Sant Vicenç de Montalt

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Camí del Pedró

Coordenades:

Latitud: 41.568200954417
Longitud: 2.5143211181865
UTM Est (X): 459506
UTM Nord (Y): 4601950

Classificació

Número de fitxa: 08264 - 79
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia: Zona d'interès
Estil / època: Contemporani
Segle: XX
Autoria de l'element: Jordi Montlló Bolart
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Lúdic
Titularitat: Pública
Titular: Ajuntament de Sant Vicenç de Montalt (Carrer de Sant Antoni, núm. 13; 08394 - Sant Vicenç de Montalt)

Fitxes associades:

[Torre de Can Valls](#)

Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dt., 24/09/2024 - 11:46

Descripció

Els jardins de Can Valls és un espai verd de gairebé quatre hectàrees, situat al sud de la població, entre el camí del Pedró, al nord i els carrers del Montnegre, de Can Valls i de la Torrassa, al sud, sud-est. Orogràficament, és un enclau ubicat entre la riera de Sant Vicenç (vessant hidrogràfic dret) i el Sot de Can Marial (vessant hidrogràfic esquerre). Aquest fet fa que tot i que els encontorns estiguin molt urbanitzats, disposi de betes d'aigua naturals com la que nodreix el llac. Els accessos estan situat al carrer del Padró, un al nord i l'altre al sud.

La vegetació està distribuïda amb harmonia i distinció, adaptant-se a l'orografia del terreny i convertint els jardins en un racó privilegiat per al gaudi de tota la població, amb zones pels infants, per fer esport o de descans, i espais ben ombrívols a l'estiu amb fonts repartides per tot el parc. Molts dels arbres que s'hi poden veure actualment són centenaris, plantats pels Germans Gabrielistes que els duïen dels seus viatges, com els eucaliptus. Hi ha també diversos tipus de palmeres més resistents que la *canariensis*, atacada per la plaga de l'escarabat morrut des de fa anys. Al costat de la vegetació al·lòctona, però naturalitzada, trobem arbres autòctons com el pi o com els garrofers, dels quals n'hi ha espècimens destacables amb més de dos-cents anys de vida.

El parc té un llac a la part superior que s'alimenta d'aigua de mina i alhora permet regar els parterres amb sistemes d'estalvi d'aigua, minimitzant al màxim les pèrdues. El llac també és un indret de repòs i tranquil·litat, tant per a les persones com per la fauna que hi viu o el freqüenta. Són molt fàcils de veure, l'ànec collverd o de vegades, el blauet. A l'altre costat, a tocar de les escales que travessen els vells eucaliptus, hi ha una glorieta, un element característic i definidor dels parcs de principis de segle XX.

Els camins delimitats per parterres és una altra característica d'aquesta tipologia de jardins. Destaquen com hem dit anteriorment els espais ombrívols amb una font al costat, com la font de les Moreres. Al darrera d'aquesta, entremig de les canyes de bambú, una espècie al·lòctona, descobrim un muret realitzat amb carreus de pedra on destaca, entre les diverses decoracions, un cap de lleó amb la boca oberta a mena de sortidor d'aigua. Aquest muret es reproduïx exactament igual a l'altre costat del camí, formant part d'un únic conjunt. Aquesta construcció indica doncs la presència d'una antiga font decorativa o bassa poc profunda dels antics jardins de principis de segle i que per alguna raó quedaren obsolets.

Destaquen els centenars de plantes mediterrànies com l'espígol, l'estepa, el romaní, adaptades a la sequera i naturalitzades en els nombrosos marges i exteriors del parc que permeten un estalvi d'aigua considerable i que durant la floració atrauen insectes pol·linitzadors com les abelles o les papallones i alhora ofereixen amb la seva presència una lleugera fragància que embriaga l'ambient i fa d'aquest indret un lloc especial.

L'Ajuntament de Sant Vicenç de Montalt està duent a terme una intervenció al parc dels Germans Gabrielistes dirigida a millorar l'espai. En concret, s'hi estan arranjan marges i parterres i semblant prop de 3.500 plantes de diverses espècies que requereixen un consum mínim d'aigua, tenint en compte la situació de sequera que viu el país. A més, s'hi instal·larà un nou sistema de reg eficient amb aigua del llac. Les obres tenen un cost de 43.530 euros.

La fauna present en el parc és bàsicament insectívora i d'avícola. A més dels habitants permanents del llac, destaca el xurraví, el blauet, el tudó, l'oreneta cua-rogenca i la cua-blanca, el gaig, diferents tipus de mallerenga, com la carbonera o l'emplomallada, la puput, el picot garser, la cuereta torrentera i la cuereta blanca.

Observacions:

A la torre de can Valls, esdevinguda un símbol del municipi, per segon any consecutiu hi té lloc l'encesa de bengales pels drets humans. Aquesta va a càrrec de la Colla de Diablers d'Estrac. L'acció, està coordinada per l'Institut Ramon Muntaner, i té lloc a diversos municipis de la Mediterrània, des de Catalunya i el País Valencià fins les Balears, Marroc, Tunísia i el Líban. A més de l'encesa, es fa la lectura del Manifest, la Cantada del Viatge a Ítaca per part de l'Orfeó Parroquial El Delme i s'aprofita per fer una visita guiada a la torre.

En el parc s'hi fan nombroses activitats durant tot l'any, tant per la festa major, com per Cap d'Any i també s'hi fa el campament reial on els infants porten les cartes al patge reial, o el concurs de paelles.

Història

El parc dels Germans Gabrielistes pren el nom de la congregació que el 1915 va adquirir l'espaiosa finca de Can Valls per formar novicis i escolàstics. El juliol de 1936, Can Valls es va convertir en casa refugi dels Germans de la Província. Però el 7 de novembre de 1936, un centenar de milicians de la FAI van envair la casa i en un autobús es van emportar presos a la txeca de Sant Elías de Barcelona a tots els Germans majors de 18 anys (44, més el Pare capellà) i, posteriorment, foren assassinats. Els estudiants més joves van ser portats a centres d'assistència social, i els més grans van romandre la finca, sota el control d'un comitè milicià, dedicant-los a l'explotació de la finca.

A principis del segle XX, al voltant de l'edifici principal i de la torre de guita s'hi enjardina un primer parc, amb una important arbreda, el llac i diversos espais de lleure.

Alguns dels arbres més vells del parc són originaris dels continents africà, asiàtic i australià. Els portaren a Sant Vicenç els Germans Gabrielistes quan tornaven de les missions. Els jardins s'han remodelat amb el pas dels anys, conservant els espècimens més vells en bon estat i plantant-ne de nous.

L'any 2003 es recupera una antiga mina d'aigua que és la que permet omplir el llac.

Durant el 2024, l'Ajuntament, sensibilitzat per la situació de sequera que Catalunya pateix des de fa uns anys, i conscient que el parc s'ha convertit en un espai vital per a la població, decideix fer una intervenció a nivell de la vegetació i el reg amb un cost de 43.530 euros. La millora ha consistit en l'arranjament dels marges i parterres, tant interiors com del perímetre mural del carrer, amb la plantació d'aproximadament 3.500 plantes que requereixen un consum mínim d'aigua i a més, aquesta aigua, prové del llac que alhora s'alimenta de la mina recuperada l'any 2003.

Per l'any 2025 l'Ajuntament també ha posat en marxa els treballs per a l'adequació dels terrenys i la posterior construcció d'un dipòsit que recollirà les aigües de la mina del parc dels Germans Gabrielistes, el qual estarà ubicat a la zona del picicà amb una capacitat de 60.000 litres que seran canalitzats per una bomba. Fins ara, l'excedent d'aigua de la mina es connecta a un dipòsit amb capacitat de 30.000 litres, que serveix pel rec del parc i dels horts municipals. El nou dipòsit permetrà elevar la capacitat d'emmagatzematge de les aigües sobrants de la mina fins als 90.000 litres. Aquest estalvi d'aigua es preveu utilitzar-lo com a recurs hídric alternatiu i comportarà un gran estalvi en el reg dels espais verds, el manteniment de la bassa de l'Aula de Natura i la neteja de carrers. Les obres van a càrrec de Joan Vilanova Flaqué i Clima&Global Facilities.

Bibliografia

CAMPOY, Josep Lluís i BOBA, Assumpte (2009). *Catàleg de protecció de béns i paisatges del Pla d'Ordenació Urbanística municipal de Sant Vicenç de Montalt*. Ajuntament de Sant Vicenç de Montalt. Document no vigent.

CAÑO, Antònia [coord.] (2022). *5 cases amb història*. Sant Vicenç de Montalt. Ajuntament de Sant Vicenç de Montalt.

PÉREZ I FERNÁNDEZ, German i MEDINA ESPIGARES, Gabriel (2023). *Document d'aprovació inicial del Pla d'Ordenació Urbanística municipal de Sant Vicenç de Montalt. Document 5: Catàleg de béns protegits*. Ajuntament de Sant Vicenç de Montalt. Document no aprovat.

PONS COMAS, David (2018). *Entre el roig i el blau. Colors d'una guerra*. Barcelona: Caligrama.

SELLARÉS SERRA, Jordi (2024). *Les ambaixades a les tres viles: Caldes d'Estrac, Sant Andreu de Llavaneres i Sant Vicenç de Montalt*. Alfa Books

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.](#)

[Web de l'Ajuntament de Sant Vicenç de Montalt](#)

